
Veiledning til forskrift om egenberedskap i industrielle og håndverksmessige virksomheter - høringsforslag

---

Kapittel 1

Innledende bestemmelser

§ 1 Formål

Forskriften skal sikre at industrielle og håndverksmessige virksomheter har en robust egenberedskap som forsvarlig og effektivt er i stand til å begrense de konsekvenser uønskede hendelser kan få for liv, helse, miljø og materielle verdier og å bidra til rask normalisering.

Til § 1 Formål

Egenberedskap er en ordning som sikrer at kvalifisert personell i en virksomhet er tilgjengelig for innsats på kort varsel. Ordningen skal sikre at virksomheten med eget personell kan håndtere mulige uønskede hendelser ved å iverksette innsats slik at konsekvensene av hendelsene kan begrenses.

Som hovedregel overtar nødetatene ansvaret for den uønskede hendelsen når de er på plass, men det er ikke gitt at de også overtar alle de praktiske oppgavene i redningsarbeidet. Dersom egenberedskapspersonellet er godt i gang med redningsarbeidet, vil det ofte være ønskelig at de også fortsetter. Det er stedlig leder for den nødetaten som har det overordnede ansvaret for den aktuelle uønskede hendelsen som bestemmer hvem som skal gjøre hva.

Med *normalisering* menes bl.a. tiltak som kan bidra til at virksomheten raskt og effektivt kommer tilbake til normalsituasjonen etter en hendelse. Dette kan være tiltak for håndtering og ivaretagelse av berørt personell, restverdiredning og prosess- og driftsmessige forhold.

§ 2 Virkeområde

Forskriften gjelder planlegging, organisering, dimensjonering, vedlikehold og samarbeid om egenberedskap i industrielle og håndverksmessige virksomheter som gjennomsnittlig sysselsetter 40 eller flere personer i året og som er registrert i følgende næringskoder:

Næringskode	
06	Utvinning av råolje og naturgass
07	Bryting av metallholdig malm
08	Bryting og bergverksdrift ellers
09	Tjenester tilknyttet bergverksdrift og utvinning
10	Produksjon av nærings- og nytelsesmidler
11	Produksjon av drikkevarer
13	Produksjon av tekstiler
14	Produksjon av klær
16	Produksjon av trelast og varer av tre, kork, strå og flettematerialer, unntatt møbler

17	Produksjon av papir og papirvarer
18.11	Trykking av aviser
18.12	Trykking ellers
18.14	Bokbinding og tilknyttede tjenester
19	Produksjon av kull- og raffinerte petroleumsprodukter
20	Produksjon av kjemikalier og kjemiske produkter
21	Produksjon av farmasøytiske råvarer og preparater
22	Produksjon av gummi- og plastprodukter
23	Produksjon av andre ikke-metallholdige mineralprodukter
24	Produksjon av metaller
25	Produksjon av metallvare, unntatt maskiner og utstyr
26	Produksjon av datamaskiner og elektroniske og optiske produkter
27	Produksjon av elektrisk utstyr
28	Produksjon av maskiner og utstyr til generell bruk, ikke nevnt annet sted
29	Produksjon av motorvogner og tilhengere
30	Produksjon av andre transportmidler
31	Produksjon av møbler
32	Annen industriproduksjon
33	Reparasjon og installasjon av maskiner og utstyr
38.2	Behandling og disponering av avfall
38.3	Materialgjenvinning
45.2	Vedlikehold og reparasjon av motorvogner
46.71	Engroshandel med drivstoff og brensel
52.10	Lagring
52.223	Forsyningsbaser
88.993	Arbeidstrening for ordinært arbeidsmarked
88.994	Varig tilrettelagt arbeid
96.01	Vaskeri- og renserivirksomhet

Dersom en virksomhet har flere produksjonssteder, og avstanden mellom produksjonsstedene tilsier at det er uhensiktsmessig med et operativt samarbeid om egenberedskap, regnes hvert produksjonssted som egen virksomhet.

Næringslivets sikkerhetsorganisasjon kan pålegge også andre virksomheter enn dem som omfattes av første ledd å etablere egenberedskap når dette anses nødvendig ut i fra virksomhetens risiko eller beliggenhet.

Til § 2 Virkeområde

Til første ledd

Med *planlegging* menes alle forberedende tiltak som må gjøres for å ha en egenberedskap som vil være i stand til å ivareta førsteinnsatsen ved uønskede hendelser ved virksomheten.

Med *organisering* menes utpeking av de personene som skal ivareta de forskjellige funksjonene i egenberedskapen. Dette vil være beredskapsleder og innsatspersonell for alle virksomheter, og innsatsleder, redningsstab samt ordens- og sikringstjeneste for de virksomhetene som er omfattet også av kapittel 3.

Med *dimensjonering* menes å tilpasse beredskapen med antall personer, riktig utstyr og materiell og eventuelt annet som må forberedes for å kunne håndtere førsteinnsatsen ved uønskede hendelser. Hvor mange personer som skal inngå i egenberedskapen vil avhenge av risikoen og antall sysselsatte som er til stede på virksomheten til enhver tid.

Med *vedlikehold* menes all aktivitet som fører til at egenberedskapen holdes på riktig nivå. Det kan dreie seg om å sørge for at personellet til enhver tid har nødvendig kompetanse ved for eksempel å gjennomføre regelmessige øvelser, sørge for vedlikehold av utstyr samt erstatte utstyr og materiell ved behov.

Med *samarbeid* menes at egenberedskapen skal kunne samarbeide med den lokale offentlige beredskapen og eventuelt med nabobedrift(er). Samarbeidet skal bidra til å øke forutsigbarheten slik at de som skal samarbeide om nødhåndtering kjenner hverandres planverk, og at roller, oppgaver og ansvar er avklart.

Alle virksomheter er registrert i Brønnøysundregistrene. *Næringskoden* fremkommer av denne registreringen. Det er kun virksomheter som er registrert på næringskode listet opp i tabellen, og som i tillegg sysselsetter 40 eller flere personer gjennomsnittlig i året, som er omfattet av forskriften. Noen virksomheter er registrert på konsernnivå eller har et hovedkontor som i realiteten er en administrativ enhet for flere produksjonssteder. Dersom konsernet / den administrative enheten ikke driver industriell eller håndverksmessig aktivitet, er den ikke omfattet selv om både næringskode og antall sysselsatte tilsier dette.

Til andre ledd

I vurdering av om det er *uhensiktsmessig med et operativt samarbeid* menes de tilfellene der egenberedskapspersonellet vil bruke så lang tid på å nå fram til skadestedet at hensikten med egenberedskap ikke oppnås, dvs. at de ikke vil kunne gå i innsats på kort varsel.

Det er anledning til – og ofte også fordelaktig – at det er én beredskapsleder for alle produksjonsstedene. Dette kan bidra til et helhetlig og ensartet system for administreringen og driften av egenberedskapen.

Til tredje ledd

Også andre virksomheter enn de som faller inn under hovedregelen kan pålegges å etablere egenberedskap. Dette vil kunne være aktuelt for virksomheter som håndterer farlige kjemikalier eller som har annen aktivitet som innebærer forhøyet risiko for skader. Også virksomheter som ikke har høy risiko, men der beliggenheten tilsier at de må ha en egenberedskap, kan pålegges dette. Eksempler her er virksomheter i næringsparker, i tettbebyggelse eller nær andre omgivelser som er sårbar for påvirkning av mulige uønskede hendelser på virksomheten.

§ 3 *Definisjoner*

I forskriften menes med

a) <i>egenberedskap</i> : ordning som sikrer at kvalifisert personell i en virksomhet er tilgjengelig for innsats på kort varsel
b) <i>innsatsleder</i> : den som på virksomhetens vegne har ansvaret for innsatsen på skadestedet
c) <i>sysselsatte</i> : fast eller midlertidige ansatte og innleide
d) <i>uønsket hendelse</i> : hendelse som avviker fra det normale, og som har medført eller kan medføre tap av liv eller skade på helse, miljø og materielle verdier.

Til § 3 Definisjoner

Ingen utfyllende kommentarer

§ 4 *Meldeplikt*

Virksomhet som faller inn under forskriften skal sende melding til Næringslivets sikkerhetsorganisasjon. Meldingen skal inneholde virksomhetens navn og adresse, organisasjonsnummer, næringskode, antall sysselsatte og om virksomheten skal ha forsterket egenberedskap i henhold til kapittel 3.

Til § 4 *Meldeplikt*

Meldingen gis elektronisk via Altinn eller på www.nso.no

Kapittel 2   Egenberedskap - innsats

Til kapittel 2

Alle virksomheter som er omfattet av forskriften, må minimum etterleve kravene i dette kapittelet. Eksempler på type virksomheter er: mekanisk industri, elektroindustri, grafisk industri, bilverksteder, vaskeri, bakeri, virksomheter som gir arbeidstrening for ordinært arbeidsmarked og varig tilrettelagt arbeid.

Virksomheter med potensial for hendelser med alvorlige konsekvenser må i tillegg etterleve kravene i kapittel 3. Eksempler på type virksomheter / bransjer er gitt i veiledningen til § 13.

§ 5   Risikovurdering

Virksomheten skal kartlegge og vurdere risiko og på denne bakgrunn utarbeide en oversikt over hvilke uønskede hendelser som kan inntreffe. Denne oversikten skal benyttes som beslutningsgrunnlag for organisering, dimensjonering og tilpasning av egenberedskapen.

Risikovurderingen skal gjennomgås jevnlig og oppdateres ved endringer som kan ha innvirkning på sannsynligheten for og konsekvensen av uønskede hendelser.

Til § 5 *Risikovurdering*

Til første ledd

Egenberedskapen skal tilpasses behovet i virksomheten. Da er det helt avgjørende å vite hva som kan skje av uønskede hendelser. Dette finner man ved å gjøre en risikovurdering. Det er de hendelsene med alvorlige konsekvenser som må ha fokus ved tilpasningen av egenberedskapen.

Det stilles ingen krav til metode for kartlegging og vurdering av risikoforholdene. Resultatet må være egnet til bruk i planleggingen, dimensjoneringen og tilpasningen av egenberedskapen.

Les gjerne mer i NSOs faghefte *Risikoanalyse*. Dette heftet er en veiledning i hvordan en grovanalyse kan gjennomføres. Metoden som fremstilles i heftet bygger på *NS 5814:2008 Krav til risikovurderinger*.

Til annet ledd

Om det ikke skjer endringer som kan påvirke risikoen i virksomheten, kan det være tilstrekkelig med en årlig gjennomgang av risikovurderingen, eventuelt sjeldnere. Når det skjer endringer – for eksempel anskaffelse av nytt produksjonsutstyr, produksjon flyttes internt i virksomheten eller andre endringer som kan påvirke beredskapsbehovet – skal risikovurderingen gjennomgås og eventuelt oppdateres.

§ 6   Organisering

Virksomheten skal oppnevne beredskapsleder som skal ivareta de administrative oppgavene med egenberedskapen. Virksomheten plikter å gi beredskapsleder myndighet og ressurser til å utføre sine oppgaver på en forsvarlig måte. I de tilfeller der virksomheten har flere produksjonssteder, jf. § 2 andre ledd, kan disse ha felles beredskapsleder.

Egenberedskapsplan skal organiseres med tilstrekkelig antall innsatspersonell til å kunne ivareta førsteinnsatsen ved uønskede hendelser, jf. § 5. Innsatspersonellet skal til enhver tid være tilgjengelig i eller i umiddelbar nærhet til virksomheten. I særlige tilfeller der det er få sysselsatte tilstede og lav risiko, gjelder likevel ikke kravet om tilgjengelighet av innsatspersonell. Organiseringen skal dokumenteres skriftlig.

Til § 6 Organisering

Til første ledd

Det er virksomhetens leder som plikter å oppnevne beredskapsleder. Beredskapsleder skal ivareta de administrative oppgavene når det gjelder egenberedskap og bør ha en posisjon i virksomheten som gjør det mulig å fange opp og behandle forhold av betydning for egenberedskapsplanen.

Til annet ledd

Ledelsen i virksomheten er ansvarlig for at beredskapspersonellet er kvalifisert for oppgaven, at de er forsvarlig organisert, utstyrt og øvet før de settes i innsats. Virksomheten må sørge for at egenberedskapsplanen er bemannet også ved ferieavvikling, sykdom og eventuelt annet fravær. Beredskapsleder er den som skal sørge for at disse oppgavene blir ivarettatt.

Hva som er tilstrekkelig antall innsatspersonell avhenger av risikoen i virksomheten og hvor alvorlige hendelser de må være forberedt på å kunne håndtere. Det stilles større krav til egenberedskapsplanen for de virksomhetene som må etterleve kravene i kapittel 3 enn de som bare må forholde seg til grunnkravene i kapittel 2. Egenberedskapspersonellet på kapittel 2-nivå skal ikke utstyres og forberedes for innsats ved alvorlige uønskede hendelser. Dette er bakgrunnen for at det ikke er krav om at de skal organisere med innsatsleder.

Innsatspersonell vil normalt være personer som er på jobb i virksomheten og har som tilleggsoppgave å være i egenberedskapsplanen. Det kan i spesielle tilfeller aksepteres at personellet i egenberedskapsplanen har hjemmevakt. Dette vil kunne være aktuelt i de tilfellene disse personene bor nær virksomheten. Det forutsettes da en vaktordning som sikrer at de kan møte umiddelbart på virksomheten.

Til tredje ledd

Ingen utfyllende kommentarer.

§ 7 Beredskapsplan

Det skal utarbeides skriftlig beredskapsplan. Beredskapsplanen skal inneholde opplysninger om hvordan egenberedskapsplanen er organisert, og beskrive:

- a) ansvar og oppgavefordeling ved innsats
- b) type alarmer, alarmeringsinstruksjoner og varslingslister
- c) handling som umiddelbart skal utføres ved alarm
- d) tilgjengelige interne og eksterne ressurser
- e) samarbeidet med nødetatene dersom dette er etablert.

Beredskapsplanen skal gjennomgås minimum en gang i året. Ved endringer som påvirker virksomhetens risiko og beredskapsbehov skal beredskapsplanen oppdateres.

Til § 7 Beredskapsplan

Til første ledd bokstav a

Ingen utfyllende kommentarer.

Til første ledd bokstav b

Ingen utfyllende kommentarer

Til første ledd bokstav c

Denne bestemmelsen beskriver det som også kalles *stående ordre*. En *stående ordre* skal sikre en effektiv og rask igangsetting av innsatsen og skal alltid følges inntil annen ordre blir gitt. Eksempel på stående ordre for industrivernmannskap:

Ved alarm:

- Møt snarest i garasjen
- Ta på personlig vernebekledning
- Ta med førstehjelpsutstyr
- Møt ved utgang B

Til første ledd bokstav d

Ingen utfyllende kommentarer.

Til første ledd bokstav e

Eventuelt samarbeide kan beskrives ved varslingsrutiner, fremmøteplass, utstyr og eventuelt oppgave- og rollefordeling.

Til annet ledd

Ingen utfyllende kommentarer.

§ 8 Personlig verneutstyr

Innsatspersonell skal ha personlig verneutstyr som gir tilstrekkelig vern mot skader under øvelse og innsats.

Til § 8 Personlig verneutstyr

For å verne om innsatspersonellets liv og helse er det viktig at det personlige verneutstyret alltid brukes når det er risiko for farlige påvirkninger.

Verneutstyr bør bestå av hjelm, fottøy, hansker og hånd- eller hodelykt. Dersom det til daglig ikke brukes arbeidstøy som beskytter tilstrekkelig også ved en uønsket hendelse, må virksomheten vurdere å anskaffe særskilt vernebekledning for innsatspersonellet. Verneutstyret skal være CE-merket.

Det samme verneutstyret kan benyttes av flere personer, forutsatt at disse ikke har behov for utstyret samtidig og at utstyret passer. Når det personlige utstyret brukes av flere, plikter arbeidsgiver å sørge for at slik bruk ikke medfører helsemessige eller hygieniske problemer for brukerne.

Regelverket for personlig verneutstyr forvaltes av Arbeidstilsynet. Aktuelle forskrifter er:

- forskrift av 19. august 1994 nr. 819 om konstruksjon, utforming og produksjon av personlig verneutstyr (PVU). Denne forskriften retter seg mot produsent, importør, leverandører og andre som omsetter personlig verneutstyr, og til den som leier eller låner ut slikt utstyr eller fremstiller til eget bruk.
- forskrift av 24. mai 1993 nr. 1425 om bruk av personlig verneutstyr på arbeidsplassen. Denne forskriften regulerer bruken av det personlige verneutstyret.

Det er en fordel om innsatspersonellet benytter markeringsvester. Vestene bør merkes med farge og tekst ut i fra den enkeltes oppgaver; grønn for innsatsleder, rød for brannvern, hvit for førstehjelp og gul for orden og sikring.

§ 9 Utstyr

Virksomheten skal ha nødvendig førstehjelpsutstyr og brannvernutstyr for å kunne håndtere uønskede hendelser som fremkommer etter risikovurdering i henhold til § 5. Utstyret skal være lett tilgjengelig for innsatspersonellet. Utstyret skal jevnlig kontrolleres og vedlikeholdes.

Til § 9 Utstyr

Virksomheten må vurdere om det er behov for førstehjelpsutstyr ut over det som er regulert i arbeidsmiljøloven. Kravene i arbeidsmiljøloven finner du på denne lenken: www.arbeidstilsynet.no

Hvorvidt det må anskaffes ytterligere utstyr avhenger av hvilke mulige uønskede hendelser som er avdekket. Det bør uansett vurderes å skaffe til veie bære og ulltepper som kan plasseres på hensiktsmessige steder i virksomheten. Det samme gjelder utstyr til enkel sårbehandling og til å håndtere andre personskader som kan oppstå, som for eksempel øyeskyllevæske, brannbandasjer og lignende.

Det er ikke krav om brannvernustyr ut over det som følger av plan- og bygningsloven og brann- og eksplosjonsvernloven med tilhørende forskrifter. Mye er regulert i forskrift av 26. juni 2002 om brannforebyggende tiltak og tilsyn.

I særskilte brannobjekter skal det være utplassert manuelt slukkeutstyr, dvs. håndlokkere eller brannslanger med tilstrekkelig lengde til å nå alle deler av bygningen. Det er viktig å være oppmerksom på at ikke alt utstyr kan brukes i alle situasjoner. For eksempel må det vurderes om det er behov for spesielle slökkemidler.

Dersom egenberedskapen har behov for å benytte virksomhetens maskiner, verktøy og eventuelt annet utstyr, eller få tilgang til områder der det kreves autorisasjon, som ved elektriske anlegg, må innsatspersonellet kunne håndtere dette eller rekvirere annet kvalifisert personell.

§ 10 *Kvalifikasjoner*

Beredskapsleder skal ha kvalifikasjoner for å kunne organisere, dimensjonere og drifte egenberedskapen i virksomheten.

Innsatspersonellet skal ha kvalifikasjoner for å kunne håndtere virksomhetens uønskede hendelser.

Dersom virksomheten organiserer egenberedskapen med innsatsleder skal denne ha kvalifikasjoner i henhold til § 16 andre ledd.

Den enkeltes kvalifikasjoner skal dokumenteres skriftlig.

Til § 10 *Kvalifikasjoner*

Til første ledd

Alle i egenberedskapen må ha kvalifikasjoner – kunnskap og ferdigheter – i de oppgavene de kan bli stilt overfor. Det er ledelsens ansvar å påse at personellet har nødvendige kvalifikasjoner, og det forventes at beredskapsleder kartlegger behovet for opplæring, organiserer opplæringen og fører oversikter over hva den enkelte har av kvalifikasjoner.

Beredskapsleder må ha god kunnskap om det regelverket som regulerer egenberedskapen, ha oversikt over mulige uønskede hendelser og kunne kommunisere risiko og beredskap på alle nivå i virksomheten.

Beredskapsleder har som oppgave å sikre at personellet i egenberedskapen har tilstrekkelige kvalifikasjoner og at det gjennomføres øvelser. Vedkommende må også sikre at alt personell har tilstrekkelig og godt nok utstyr og materiell.

Til annet ledd

Hensikten med kvalifikasjonskravet er å sikre at de har tilfredsstillende kunnskap i å håndtere de uønskede hendelsene som kan inntreffe. Kravet skal også sikre at de ikke utsetter seg for unødige farer og vet når de må trekke seg tilbake for å ivareta egen sikkerhet. Det er viktig at kvalifikasjonene erverves før det blir aktuelt å gå i reell innsats. Hvordan de skaffer seg kvalifikasjonene er av underordnet betydning.

Til tredje ledd

Ingen utfyllende kommentarer.

Til fjerde ledd

Ingen utfyllende kommentarer.

§ 11 *Samordning av egenberedskap*

Dersom konsekvensene av en uønsket hendelse kan påvirke annen virksomhet som er pliktig til å etablere egenberedskap etter denne forskriften, skal virksomhetenes egenberedskap samordnes. Samordningen skal minimum omfatte varsling og evakuering og skal avtales skriftlig.

Til § 11 Samordning av egenberedskap

Der to eller flere virksomheter holder til innenfor et geografisk avgrenset område kan det være hensiktsmessig, og noen ganger nødvendig, å organisere én beredskapsorganisasjon. Ved en slik samordning skal hver av de beredskapspliktige virksomhetene oppnevne beredskapsleder. Beredskapsleders oppgave vil i disse tilfellene være å sikre at egenberedskapen i hans eller hennes virksomhet er tilfredsstillende.

Det er kun virksomheter som er omfattet av forskriften som kan pålegges å samordne i henhold til denne bestemmelsen.

Dersom for eksempel en gasslekkasje eller brann i én virksomhet fører til at personer i nabovirksomheten(e) må evakueres, må virksomhetene samarbeide om egenberedskapen. I disse tilfellene kan det være tilstrekkelig å samordne varsling og evakuering.

Noen virksomheter vil ha behov for å samordne mer enn bare varsling og evakuering. Samordningen vil i disse tilfellene bidra til å øke forutsigbarheten slik at de som skal samarbeide om håndteringen av de uønskede hendelsene kjenner hverandres planverk, at roller, oppgaver og ansvar er avklart. Felles ressurser kan benyttes på en effektiv og sikker måte. God varsling og organisering av evakueringen er avgjørende. Dette må beskrives i beredskapsplanen og være kjent av alle de involverte virksomhetene.

§ 12 Øvelser

Innsatspersonellet skal minst hver sjettede måned øve i å håndtere uønskede hendelser, jf. § 5.

Den enkelte øvelse skal planlegges og evalueres. Evalueringen skal dokumenteres skriftlig og skal minst inneholde opplysninger om tema og tidspunkt for øvelsen, hvem som deltok og eventuelle forbedringstiltak.

Til § 12 Øvelser

Til første ledd

Øvelser regnes som et av de viktigste tiltakene for å sikre en forsvarlig og effektiv håndtering av mulige uønskede hendelser. Det skal gjennomføres praktiske øvelser som er tilstrekkelig omfattende til at innsatspersonellet får nødvendige ferdigheter. Hensikten med kravet om øvelser minst hver sjettede måned er å sikre at det øves jevnlig og ikke i skippertak.

Til annet ledd

Evaluering av øvelsene er viktig for å skape god læring, og avdekke om målet for øvelsen ble nådd. For at evalueringen skal ha verdi, må målene være så konkrete at det er mulig å måle om de er nådd. Målene kan være resultater som ønskes oppnådd ved øvelsen, som for eksempel tid brukt til påkledning og frammøte eller teknisk utførelse.

Hensikten med dokumentasjonskravet er å beskrive hva som faktisk foregikk samt ivareta oppfølging av eventuelle forbedringspunkter og avvik - øvelsesrapport. Rapporten bør angi tidspunkt for gjennomføringen av øvelsen, hvem som var ansvarlig, oversikt over deltagere, mål for øvelsen, suksesskriterier, beskrivelse av scenariet og gjennomføringen, oversikt over forbedringspunkter og eventuell tidsfrist for å få gjennomført tiltak og hvem som er ansvarlig for dette. Øvingsrapporten bør gjøres tilgjengelig for de som deltok i øvelsen. Det anbefales å vurdere om det kan være hensiktsmessig å distribuere øvingsrapporten til andre i virksomheten.

§ 13 Virksomheter med potensial for hendelser med alvorlige konsekvenser

Dersom uønskede hendelser kan få én eller flere av følgende konsekvenser, må virksomheten i tillegg til kravene i kapittel 2, også etterleve kravene i kapittel 3:

- a) alvorlige personskader
- b) evakuering av personer utenfor bedriften
- c) betydelige og langvarige miljøskader
- d) betydelige materielle skader
- e) materielle skader utenfor virksomheten.

Næringslivets sikkerhetsorganisasjon kan pålegge virksomhet å etablere egenberedskap i henhold til kapittel 3.

Til § 13 Virksomheter med potensial for hendelser med alvorlige konsekvenser

Denne bestemmelsen beskriver hva som er avgjørende for at en virksomhet også må etterleve kravene i kapittel 3, for eksempel virksomheter der uønskede hendelser kan føre til alvorlige personskader som for eksempel etse-, brann-, klem- eller fallskader, utslipp av farlige kjemikalier, branner og andre hendelser som krever forsterket egenberedskap slik som beskrevet i dette kapittelet.

Eksempler på type virksomheter som må etablere forsterket egenberedskap er trebearbeidende industri, smelteverk, drivstoffanlegg, olje- og petrokjemivirksomheter, treforedling, kjemisk industri, plastindustri, skipsverft og deler av næringsmiddelindustrien.

§ 14 Forsterket egenberedskap

Virksomhet med potensial for hendelser med alvorlige konsekvenser, jf. § 13, skal organisere egenberedskapen med redningsstab og én eller flere innsatsledere. Redningsstaben skal bistå innsatsleder og ha det overordnede ansvar for håndtering av uønskede hendelser og normalisering. Når det er behov for bistand til avsperring, sikring av skadested og mottak av nødetatene, skal virksomheten organisere egenberedskapen med ordens- og sikringstjeneste.

Virksomheten skal i tillegg forsterke egenberedskapen med ett eller flere av følgende fagområder:

- a) førstehjelp
- b) brannvern
- c) kjemikalievern
- d) kjemikaliedykking
- e) røykdykking.

De uønskede hendelsene, jf. § 5, skal benyttes som beslutningsgrunnlag for forsterkningen. Virksomheten skal vurdere behovet for ytterligere forsterkning av egenberedskapen og eventuelt gjennomføre nødvendige tiltak.

Organiseringen skal dokumenteres skriftlig.

Til § 14 Forsterket egenberedskap

Redningsstabens oppgaver er å støtte innsatsleder ved å rekvirere personell, utstyr, svare på spørsmål fra media, informere ansatte, pårørende, naboer etc. Redningsstaben bør bestå av personell med lederansvar, og det forutsettes at de har god kjennskap til drift, personell, beredskap og hvordan kommunikasjon og informasjon kan ivaretas.

Personene i redningsstaben bør møte på avtalt sted straks alarmen går. Om redningsstaben også skal tre i funksjon, vil avhenge av hvor alvorlig hendelsen er eller om innsatsledelsen har bedt om dette.

Innsatsleders oppgave er å lede egenberedskapen i innsats. Dette innebærer å overvåke innsatsen; ivareta personellens sikkerhet og vurdere innsatsstyrkens muligheter og begrensinger. Virksomhetens innsatsleder bør også kunne samarbeide med nødetatenes innsatsledelse.

Det må ikke være tvil om hvem som har ledelsen på skadestedet. Det er derfor viktig at dersom det er oppnevnt mer enn én innsatsleder må det tydelig beskrives hvem som skal lede dersom flere innsatsledere er tilstede på arbeidsplassen når alarmen går.

Ordens- og sikringstjenestens oppgave er i hovedsak å bistå til avsperring, sikring av skadested, ta i mot nødetatene og sikre adkomstvei til skadestedet. I tillegg vil en aktuell oppgave være å bistå ved samle plass for skadde og evakuerte.

Til andre ledd:

Forsterket førstehjelp må etableres når det kan være behov for å håndtere alvorlige personskader som for eksempel etse-, brann-, klem- eller fallskader. I utgangspunktet bør alle som er med i innsatsgruppa da være kvalifisert til å håndtere alvorlige personskader. I noen virksomheter vil det imidlertid være behov for spesielt gode kvalifikasjoner i førstehjelp, og virksomheten kan da organisere sin egenberedskap slik at noen utvalgte får disse kvalifikasjonene, og de andre i egenberedskapen ivaretar andre oppgaver. Det forventes at beredskapsleder har oversikt slik at det sikres at personer med spesielt gode kvalifikasjoner i førstehjelp er til stede på arbeidsplassen når det foregår den type aktivitet som kan føre til alvorlige personskader.

Forsterket brannvern må etableres når det kan oppstå alvorlige og større branner, for eksempel på grunn av beholdningen av brannfarlige varer eller bygninger og anlegg med stor brannbelastning. Denne forsterkningen er det behov for også dersom virksomheten har røykdykkere. Røykdykking kan ikke skje med mindre de som dykker har sikring av personell som kan benytte tyngre sløkkeutstyr slikt som brannslanger og armatur og eventuelt trykkforsterkning m.m.

Kjemikalievernet skal kunne håndtere hendelser med farlige kjemikalier i de tilfeller der det kun er nødvendig med overtrekksutstyr, filtermaske og for øvrig enkelt verneutstyr som hansker, støvler, briller og lignende.

Kjemikaliedykking etableres for innsats i område med farlig forurensning eller oksygenmangel, for å redde liv eller bekjempe lekkasje av kjemikalier. Normalt består et kjemikaliedykkerlag av tre personer, og om innsatsen skal skje inne i bygningen / objektet, må det stilles kjemikaliedykkerlag der to personer går inn i bygningen og den tredje leder dykket fra utsiden. Kjemikaliedykkerne må ha fullstendig beskyttelse fra den omkringliggende atmosfæren. Mer informasjon om dette finnes i veiledning om røyk- og kjemikaliedykking utgitt av Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap og i NSOs temahefter.

Røykdykking etableres for innsats i tett brannrøyk, vanligvis innendørs, for å redde liv, helse, miljø og materielle verdier. Det forutsettes at forsterket brannvern er etablert. Mer informasjon om dette finnes i veiledning om røyk- og kjemikaliedykking utgitt av Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap og i NSOs temahefter.

§ 15 Utstyr

Redningsstaben, innsatspersonellet samt ordens- og sikringstjenesten skal disponere tilstrekkelig og tilfredsstillende utstyr for å kunne håndtere uønskede hendelser som fremkommer etter risikovurdering i henhold til § 5.

Virksomheten skal tilpasse utstyret til nødetatenes utstyr når dette er nødvendig for å sikre forsvarlig innsats.

Det skal føres oversikt over tilgjengelig utstyr.

Til § 15 Utstyr

Til første ledd:

Redningsstaben bør disponere egnet lokale og ha beredskapsplan, samband, oversiktskart og annen nødvendig dokumentasjon lett tilgjengelig.

Til annet ledd:

Kravet til utstyr for virksomheter med potensial for hendelser med alvorlige konsekvenser spenner fra tungt avansert utstyr som utrykningskjøretøy, pumper, løfteutstyr og røyk- og kjemikaliedykkerutstyr, til enklere tilpasset førstehjelps- og brannsløkkerutstyr. Utstyret må tilpasses egenberedskapens forsterkning. Det er hensiktsmessig å tilpasse utstyret med nødetatenes utstyr. Det kan dreie seg om sløkkemidler, røyk- og kjemikaliedykkerutstyr slangemateriell og armatur eller sambandsutstyr.

§ 16 Kvalifikasjoner

Personell i redningsstab skal ha nødvendige kvalifikasjoner for å kunne ivareta det overordnede ansvaret for håndtering av uønskede hendelser. Redningsstaben skal ha god kunnskap om beredskapsplanen og virksomhetens uønskede hendelser.

Innsatsleder skal ha god kunnskap om beredskapsplanen og ha kvalifikasjoner i å lede eget innsatspersonell og kunne samarbeide med nødetatene.

Personell i ordens- og sikringstjenesten skal ha kvalifikasjoner for å kunne avsperre og bidra til sikring av skadested.

Ved forsterket egenberedskap etter § 14 stilles følgende krav:

- a) Innsatspersonell ved forsterket førstehjelp skal ha kvalifikasjoner til å håndtere personskader som kan inntreffe.
- b) Innsatspersonell ved forsterket brannvern skal ha kvalifikasjoner til å håndtere branner som kan oppstå.
- c) Innsatspersonell i kjemikalievern skal ha kvalifikasjoner for å håndtere hendelser med kjemikalier som ikke innebærer behov for kjemikalievern drakt og pusteluft.
- d) Innsatspersonell som er kjemikaliedykkere skal tilfredsstillende gjeldende helsekrav og ha tilfredsstillende kvalifikasjoner.
- e) Innsatspersonell som er røykdykkere skal tilfredsstillende gjeldende helsekrav og ha tilfredsstillende kvalifikasjoner.

Den enkeltes kvalifikasjoner skal dokumenteres skriftlig.

Til § 16 Kvalifikasjoner

Til første, andre og tredje ledd

Se kommentarer til § 14.

Til fjerde ledd bokstav a

Se kommentarer til § 14 andre ledd.

Til fjerde ledd bokstav b

Se kommentarer til § 14 andre ledd.

Til fjerde ledd bokstav c

Det forutsettes at virksomheter som har farlige kjemikalier også har personell som har kunnskap om disse stoffene. Det er da naturlig at det er de samme personene som får oppgaver når det oppstår uønskede hendelser med disse kjemikaliene. Disse personene må i tillegg kjenne innholdet i beredskapsplanen og vite hvordan de skal forholde seg når en uønsket hendelse oppstår.

Til fjerde ledd bokstav d

Kjemikaliedykkere kan følge opplæringsprogram gitt i veiledning om røyk- og kjemikaliedykking utgitt av Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap. Det er ikke påkrevd at kjemikaliedykkere i industrien tar røykdykkeropplæring først. Det vil ofte være tilstrekkelig for kjemikaliedykkere å ha god kunnskap om de kjemikaliene virksomheten har, hvordan de oppfører seg, og om håndtering av uønskede hendelser med disse kjemikaliene.

Helsekravene til kjemikaliedykkere er de samme som for røykdykkere, se nedenfor.

Til fjerde ledd bokstav e

Røykdykkere kan følge opplæringsprogram gitt i veiledning om røyk- og kjemikaliedykking utgitt av Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap.

Helsekravene til røykdykkerne er gitt i forskrift 30. april 2001 om vern mot eksponering for kjemikalier på arbeidsplassen (kjemikalieforskriften) § 33. Det er også utarbeidet en standardtest som en

del av sikkerhetsopplegget for røyk- og kjemikaliedykkere. Arbeidsgiveren må sørge for regelmessig helsekontroll og fysiske tester. Arbeidstilsynet har utarbeidet en veiledning som angir hvilke helseforhold som bør kontrolleres og hvilke kriterier som skal være oppfylt for at røyk- og kjemikaliedykkere vurderes å være helsemessig skikket til arbeidet. Veiledningen gir tidsintervaller for helsekontrollene, hva som skal kontrolleres, hvilke fysiske krav som må oppnås og hvilke tester som kan benyttes for å måle fysisk kapasitet. Kravene som fremkommer i veiledningen er minimumsforutsetninger for å kunne utføre arbeidet på en sikker måte. Les mer om veiledningen på www.arbeidstilsynet.no

Enkelte brannvesen ønsker at virksomheten stiller med kjentmann for assistanse ved innsats. Dette reguleres ikke i denne bestemmelsen. Det er likevel viktig å merke seg at belastningen for denne personen kan bli den samme som for røykdykkere, og vedkommende bør derfor ha samme utstyr, opplæring og øvelser som røykdykkerne.

§ 17 Øvelser

Innsatsleder og innsatspersonell skal øve minst hver tredje måned for å sikre forsvarlig håndtering av virksomhetens uønskede hendelser, jf. § 5.

Personell i redningsstab samt ordens- og sikringstjeneste skal øve på de oppgavene de kan bli stilt overfor.

Den enkelte øvelse skal planlegges og evalueres. Evalueringen skal dokumenteres skriftlig og skal minst inneholde opplysninger om tema og tidspunkt for øvelsen, hvem som deltok og eventuelle forbedringstiltak.

Til § 17 Øvelser

Til første ledd

Øvelser regnes som et av de viktigste tiltakene for å sikre en forsvarlig og effektiv håndtering av mulige uønskede hendelser. Det skal gjennomføres praktiske øvelser som er tilstrekkelig omfattende til at personellet får nødvendige ferdigheter og trygghet i å håndtere de uønskede hendelsene som kan inntreffe. Det er viktig at også innsatsleder regelmessig får øve på sine oppgaver.

I veiledning om røyk- og kjemikaliedykking utgitt av Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, anbefales minimum fire røykdykkerøvelser pr. år, herav minst én varm øvelse. Aktuelle øvelser for røykdykkerne kan være kommunikasjon og samarbeid i laget, påkledning, systematisk søk samt arbeidsfordelingen mellom røykdykkerleder og røykdykkerne. Tilsvarende gjelder for kjemikaliedykkerne. Også disse bør ha en skarp øvelse årlig.

Til annet ledd

Redningsstaben og ordens- og sikringstjenesten kan med fordel gjennomføre bordøvelser i tillegg til fullskalaøvelser.

Til tredje ledd

Se kommentarer til § 12 andre ledd.

Kapittel 4 Avsluttende bestemmelser

§ 18 Tilsyn

Næringslivets sikkerhetsorganisasjon fører tilsyn med at kravene i forskriften blir oppfylt.

Til § 18 Tilsyn

Ingen utfyllende kommentarer.

§ 19 Rapportering

Virksomhet som faller inn under forskriften plikter å rapportere om egenberedskapstiltak når Næringslivets sikkerhetsorganisasjon ber om det.

Til § 19 Rapportering

Ingen utfyllende kommentarer.

§ 20 *Dispensasjon*

Næringslivets sikkerhetsorganisasjon kan dispensere fra bestemmelsene i forskriften når det foreligger særlige grunner og forutsatt at det ikke strider mot internasjonale avtaler som Norge har inngått.

Til § 20 Dispensasjon

Ingen utfyllende kommentarer.

§ 21 *Klage*

Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap er klageinstans for vedtak fattet av Næringslivets sikkerhetsorganisasjon.

Til § 21 Klage

Ingen utfyllende kommentarer

§ 22 *Avgift*

Virksomhet som faller inn under forskriften kan pålegges å betale en årlig avgift til dekning av utgifter som Næringslivets sikkerhetsorganisasjon har med å organisere og føre tilsyn med egenberedskapen. Avgiften kan differensieres i forhold til virksomhetenes risiko.

Til § 22 Avgift

Ingen utfyllende kommentarer.

§ 23 *Reaksjonsmidler*

Ved overtredelse av forskriften eller vedtak truffet i medhold av forskriften gjelder bestemmelsene i sivilbeskyttelsesloven §§ 34 – 35.

Til § 23 Reaksjonsmidler

Ingen utfyllende kommentarer.

§ 24 *Ikrafttredelse*

Forskriften trer i kraft 1. januar 2012.
Fra samme tid oppheves forskrift 29. november 1996 om egenbeskyttelsestiltak ved industrielle bedrifter mv. og tilhørende retningslinjer.
Ved ikrafttredelse bortfaller vedtak gitt med hjemmel i forskrift 29. november 1996 om egenbeskyttelsestiltak ved industrielle bedrifter mv. og tilhørende retningslinjer.

Til § 24 Ikrafttredelse

Ingen utfyllende kommentarer.